

Manresa i la guerra de Successió

Aquests dies a la nostra ciutat es manté oberta una interessant exposició, al Centre Cultural del Casino, sobre Catalunya i la guerra de Successió. Produïda amb el Museu d'Història de Catalunya és prou alligçonadora del context internacional de tres-cents anys enrere i del que vam perdre com a país a causa de la desfeta bèl·lica i el triomf de la dinastia borbònica, que encara aguantem. Val a dir que forma part d'un programa d'actes ben complet que acull presentacions de llibres, projecció de documentals, visites guiades, propostes didàctiques i jornades historiogràfiques. Cal, doncs, felicitar els membres de la comissió organitzadora de la commemoració del tricentenari de la guerra i especialment a la Mercè Argemí i la Maria Camp, tècniques del nostre Ajuntament, que desmenteixen amb escreix, al costat d'altres companys/es de la regidoria de Cultura (suposo que en d'altres àmbits municipals deu passar el mateix, però no els conec gaire per donar-ne fe) el tòpic del funcionariat ineficient.

I ja que parlo de fe, he de dir que m'ha sobtat agradablement el llibre de l'historiador Albert Garcia Espuche, *Una ciutat assetjada. Barcelona 1713-1714*, editat per Empúries. A través de la documentació notarial s'observa amb detall la vida quotidiana de la capital catalana. Els notaris, fedataris públics, tenien aleshores un nivell professional i de responsabilitat molt alts; per sobre dels existents a Castella, on la composició social del regne veí, la patrimonialització del càrrec i el major pes del poder del monarca, els desacreditava i els feia menys curosos i efectius. És curiós veure, també, com enmig de les dures i sagnants batalles, de mesos de setge, seguien realitzant eficaçment la seva feina i com la població d'aquell segle continuava creient que s'havien de fer les coses bé i seguia anant al notari a declarar compravendes i acceptacions d'herència. I molt sovint el patrimoni -especialment l'immobiliari- es trobava mig o totalment destruït per les bombes. Suposo que a Manresa devia passar si fa o no fa el mateix.

Molt recomanable també el llibre de l'historiador navarrclí Francesc Serra *Cardona (1705-1714). La resistència a l'interior*, editat per Rafael Dalmau i presentat precisament en el marc divulgatiu inicialment esmentat. Tot i que el protagonisme se l'emporta, lògicament, el castell i la vila de Cardona, que va capitular després de Barcelona, el 18 de setembre del 1714, les referències a Manresa apareixen en una cinquantena de pàgines. I demostra a bastament que fou una de les ciutats que més patiren les incursions de les tropes borbòniques, que la castigaren severament. De fet, forma part de la ruta de «viles cremades» que empeny la Generalitat de Catalunya per donar a conèixer aquells fets històrics.

Us convido, per tant, a conèixer el nostre passat a partir dels actes programats, on es veuen, al meu entendre, dues coses clares: la societat de principis del segle XVIII era molt dinàmica, emprendora i ben relacionada, a través del comerç, amb els corrents més innovadors del moment. I, en segon lloc, que els nostres avantpassats no tenien res de covards i que sabien defensar amb fermesa el país. El pactisme, doncs, no anava pas renyit amb l'ús inevitable, quan calia, de la força com a poble atacat!

I encara deixeu-me apuntar un darrer apunt. He llegit aquests dies que els escocesos, a punt de celebrar un referèndum d'independència del Regne Unit (allí no els calen expressions del tipus «dret a decidir» o «estat propi»), es plantegen que la reina d'Anglaterra (i ella també ho veu, naturalment, bé) els pugui igualment representar d'alguna manera. Us imagineu aquí que el rei espanyol pogués admetre un joc d'equilibris diplomàtics semblants? Jo no. Ell segueix ben fidel al tarannà de la seva dinastia i, encara que amb talls històrics importants (fou un militar, el dictador Franco, qui va restituir la monarquia), continua sabent que forma part del bàndol guanyador del 1714. I que de propiciar, amb la corona com a pal de paller, un cert model confederal com l'existent amb els Àustria (posat al dia, és clar) res de res.